

CHOWACZ GALASÓWEK

- Ceutorhynchus pleurostigma Marsh.

1 Systematyka

Typ:	Stawonogi - Arthropoda
Gromada:	Owady - Insecta
Rząd:	Chrząszcze - Coleoptera
Rodzina:	Ryjkowcowate - Curculionidae
Gatunek:	Chowacz galasówek - Ceutorhynchus pleurostigma Marsh.

2 Biologia

W Polsce występują dwa szczepy biologiczne chowacza galasówka – wczesnowiosenny i letni. Chrząszcze letnie, ważniejsze gospodarczo, pojawiają się na wschodach rzepaku ozimego późnym latem. Składają one jaja w szyjkę korzeniową młodych roślin, po 2-3 tygodniach wylęgają się larwy, które żerują wewnątrz, a w miejscach żerowania tworzą się charakterystyczne narośla, tzw. galasy (Fot.1). Larwy przebywają w naroślach całą zimę. Ich rozwój trwa około 100 dni, po czym dorosłe larwy wychodzą z galasów i przepoczwarczają się w ziemi. Chrząszcze opuszczają kokony ziemne po 6-8 tygodniach, w maju lub w czerwcu. W lecie chrząszcze zapadają w tzw. diapauzę, którą przerywają późnym latem i przenoszą się na wschody rzepaku. Chowacz galasówek daje tylko jedno pokolenie w ciągu roku.

Chowacze szczepu drugiego zimują w postaci chrząszczy. Rasa wiosenna składa jaja dopiero wiosną (w marcu i kwietniu) i wyrządza mniej szkód niż rasa letnia. Samice składają jaja w szyjkę korzeniową roślin krzyżowych uprawnych i dziko rosnących. W miejscach żerowania larw powstają opisane powyżej narośla (galasy). Rozwój larw trwa około 10 tygodni. Przepoczwarczenie następuje w glebie i trwa około 3-4 tygodnie. Młode chrząszcze pojawiają się na przełomie czerwca i lipca.

Do roślin żywicielskich oprócz rzepaku i rzepiku zalicza się jeszcze inne krzyżowe uprawne, warzywa kapustne, rzodkiewkę, rzodkiew, gorczycę polną i rzodkiew świrzepę oraz dziko rosnące.

3 Opis gatunku

Chrząszcz ma długość 2,5-3 mm, jest brunatnoszary, o wyraźnie wyodrębnionym, cienkim ryjku. Przerwy między prążkami 2-3 razy szersze niż prążki.

Larwa osiąga długość do 5 mm, jest jasnobiała, rogalikowato zgięta, beznoga, z wyraźnie wyodrębnioną puszką głowową.

4 Opis uszkodzeń

Uszkodzenia rzepaku przez chowacza galasówka można rozpoznać po jednej lub kilku okrągłych, gładkościennych naroślach o średnicy około 1 cm znajdujących się na szyjce korzeniowej lub na korzeniu głównym (Fot.2). Po przekrojeniu narośli, we wnętrzu znajdują się chodnik i larwa chowacza galasówka. Wnętrze narośli zostaje zjedzone przez larwy w trakcie ich rozwoju.

Chowacz galasówek pojawia się na rzepaku ozimym lokalnie w niewielkim nasileniu. Silne uszkodzenie korzeni przez kilka larw może prowadzić do poważniejszych strat spowodowanych złym przezimowaniem roślin, a na dodatek sprzyja porażeniu roślin przez suchą zgniliznę kapustnych i zgniliznę twardzikową.

5 Metodyka obserwacji – sygnalizacja terminu zabiegu

Od wschodów rzepaku ozimego (faza rozwojowa w skali BBCH 1/10) należy prowadzić systematyczne kontrole plantacji i oceniać liczebność chrząszczy. W tym celu w różnych punktach pola wybiera się losowo po 1 m bieżącym rzędu roślin i liczy się chrząszcze, ogółem w zależności od wielkości pola analizujemy rośliny w 10 do 15 punktach.

6 Progi ekonomicznej szkodliwości oraz terminy zabiegów ochrony roślin

Zabieg wykonać, gdy średnio na 1 m bieżącym rzędu roślin odłowi się ponad 2 chrząszcze.

7 Ocena szkodliwości

Po całkowitym zakończeniu kwitnienia rzepaków i rzepików (faza rozwojowa w skali BBCH 6/69) należy przeprowadzić ocenę szkodliwości. W tym celu na plantacji rzepaku pobiera się w różnych punktach pola po 25 roślin, ogółem w zależności od wielkości pola od 100 do 150 sztuk. Na plantacjach powyżej 2 ha należy zwiększyć liczbę punktów o 1 na każdy następny hektar. Należy policzyć rośliny, na których znajdują się galasy z larwami chowacza galasówka, a następnie obliczyć procent uszkodzonych roślin.



Fot. 1. Larwa chowacza galasówka wewnątrz galasu na korzeniu rzepaku



Fot. 2. Galas na korzeniu rzepaku